

Molenlanden

Kunst en Cultuur: Waard om te delen

Inhoud

1. Inleiding	3
Waarom cultuurbeleid?.....	3
2. Missie en visie voor cultuurbeleid.....	4
Onze missie voor cultuur in Molenlanden.....	4
Onze visie op cultuur in Molenlanden	4
Kaders voor cultuurbeleid	5
3. Cultuur in Molenlanden: van de huidige naar de gewenste situatie	8
Pijler 0. Cultuureducatie en –participatie.....	8
Pijler 1. Erfgoed	12
Pijler 2. Musea en andere exposerende organisaties	15
Pijler 3. Archeologie.....	17
Pijler 4. Kunst	19
Pijler 5. Bibliotheken	20
4. Organisatie & financiën	22
5. Evaluatie	24
6. Jaarplan: overzicht beleidsvoornemens per jaar.....	25
Bijlagen.....	26
Bijlage 1 Samenvatting beeldvormende sessie ‘Op weg naar cultuurbeleid’	27
Bijlage 2 Samenwerkingspartners en cultuurevenementen	37
Bijlage 3 Aantallen per type monumenten – 2022	41
Bijlage 4 Proces van subsidieverlening	42
Bijlage 5 Subsidieregelingen Gemeente Molenlanden	43
Bijlage 6 Uitgaven cultuur 2022	44

1. Inleiding

Waarom kaderstellend cultuurbeleid?

Van Arkel tot Kinderdijk en van Langerak tot Schelluinen. Cultuur is overal en van ons allemaal. Van de historische binnenstad van Nieuwpoort en UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk tot verborgen parels als Museum Het Voorhuis in Bleskensgraaf. Cultuur is van eeuwen geleden, maar ook van vandaag en van morgen. Onze monumentale boerderijen en Fokveedag zijn cultuur, net als muziekfestival Molenpop en het Haute Cultuurhuis.

Cultuur is wat ons verbindt. Het is wat van ons samen Molenlanders maakt. Het is daarom belangrijk dat we als gemeente cultuur beschermen en helpen om verder te ontwikkelen. Door te investeren en mogelijk maken van muziekles en museumbezoeken voor scholen. En door kunstenaars en theatermakers aan te moedigen om nieuwe werken te ontwikkelen. Cultuur is van de makers, van de vele amateurs en vrijwilligers die cultuur in Molenlanden nu maken, en mogelijk maken. Want cultuur mag dan misschien overal en van ons allemaal zijn, vanzelfsprekend is het zeker niet.

Een eenduidig gemeentelijk cultuurbeleid geeft onze inwoners de kans om samen verder te bouwen aan de cultuur binnen de gemeente Molenlanden. Cultuur waaraan iedereen mee mag en kan doen. Oud en jong, arm en rijk, met en zonder beperking en van verschillende geloofsovertuigingen en afkomst. Van Giessenburg tot Ottoland en van Oud-Alblas tot Streefkerk. Zodat cultuur kan doen waar het goed in is, zoals nieuwe vriendschappen sluiten, helpen om gebeurtenissen te verwerken en gemeenschapszin vergroten.

De wens is om cultuur in de gemeente Molenlanden de plek te geven die het verdient. Een plek waar inwoners, bestuurders, maatschappelijke organisaties en andere belangstellenden terecht kunnen voor alles op het gebied van cultuur. Of het nu gaat om erfgoed, musea, archeologie, kunsten of bibliotheken. Alles met het doel om versnippering tegen te gaan en cultuur in de gemeente Molenlanden de beste kans te geven om te floreren.

Dit voorstel voor kaderstellend cultuurbeleid geeft een beeld van het huidige kunst- en culturaanbod in de gemeente Molenlanden, laat de missie en visie zien (hoofdstuk 2) en laat het cultuurbeleid zien (hoofdstuk 3). Ook geeft dit voorstel

inzicht in de huidige organisatiestructuur en budget, die hiervoor nu worden ingezet (hoofdstuk 4). Met tenslotte een raming, hoe groot de investering is om onze missie te bereiken: rijke kunst- en cultuur, van ons, door ons, voor ons, voor nu en voor later!

2. Missie en visie voor cultuurbeleid

Onze missie voor cultuur in Molenlanden

Een samenleving midden in de polder waarin we elkaar ontmoeten, kennis delen en elkaar inspireren. Om samen met inwoners, bedrijven, verenigingen, maatschappelijke organisaties en kerken de gemeente Molenlanden een nóg mooiere plek te maken. Cultuurbeleid dat hierop aansluit is hierbij van onschatbare waarde. Want cultuur- en cultuurhistorie verbindt en verrijkt de Molenlandse samenleving en geeft Molenlanden identiteit. En vanuit deze identiteit kunnen de Molenlanders zich in cultureel opzicht verder ontwikkelen.

Het cultuurbeleid van Molenlanden moet er daarom op gericht zijn om zoveel mogelijk mensen binnen de gemeente Molenlanden te bereiken en te verbinden, waardoor we cultuur vandaag en in de toekomst kunnen beschermen en verder blijven ontwikkelen. Met als basis de molens, de vele dorpen, verspreid gelegen in het typische slagenlandschap, de historische kerktorens, de kenmerkende donken en de vestingstad Nieuwpoort, wordt identiteit gegeven aan de inwoners van Molenlanden. Het verhaal van de Waard, de eigen geschiedenis wordt gedeeld, of men er nu kort of al lang woont. De eigen streek, en wat in de eigen streek aan kunst en cultuur wordt gemaakt, krijgt een podium.

Deze missie past bij de gemeente Molenlanden waarin we dingen graag samen willen doen. En waarin ruimte is voor iedereen. Ongeacht of je nu in Molenaarsgraaf of Giessen-Oudekerk woont, gelovig bent of niet, van jong tot oud en voor mensen met en zonder beperking. Een missie die bovendien aansluit bij het coalitieakkoord, waarin cultuur en het vormen van eenduidig cultuurbeleid als een van de 10 speerpunten is benoemd:

“Cultuur en cultuurhistorie verbindt mensen, is voor iedereen en is breed. Van harmonie tot bibliotheek, van historische vereniging tot muziekles, van klassiek tot feesttent in de polder. Een samenleving kan niet zonder cultuur. Er komt cultuurbeleid waarin we dit vanuit de gemeente ondersteunen en stimuleren.”

Onze visie op cultuur in Molenlanden

Een samenleving is als een cultuurhuis, dat bewoond en ingericht wordt door de inwoners. De gemeente zorgt ervoor dat dit in goed onderling overleg gaat, dat kwaliteit gewaarborgd wordt en dat zoveel mogelijk inwoners in alle kernen gebruik kunnen maken en kunnen profiteren, en dat er ruimte is voor vernieuwing en verjonging op een laagdrempelige manier.

In Molenlanden zien we vijf pijlers, die samen het fundament vormen voor ons cultuurhuis, namelijk: materieel en immaterieel erfgoed, musea, archeologie, kunst en bibliotheken. Het cultuurbeleid van de gemeente moet zich richten op het behoud, versterking en inhoudelijke vernieuwing van deze pijlers.

Met cultuureducatie en –participatie wordt hier nog een belangrijke pijler aan toegevoegd. Deze pijler moet ervoor zorgen dat zoveel mogelijk inwoners mee kunnen doen, zich kunnen ontwikkelen en blijven groeien, op school, bij de vereniging of individueel. Daarnaast is deze pijler erop gericht om nieuwe vormen van kunst en cultuur binnen de gemeente Molenlanden te ontwikkelen.

Daardoor is cultuur in de gemeente Molenlanden niet statisch, maar blijft het in beweging en verandert het mee met de tijd. De pijler cultuureducatie- en participatie is als de vloer van het cultuurhuis. Zonder vloer kun je niet wonen. Het verbindt de pijlers met elkaar én met de inwoners. In dit verband blijven we het echter pijler noemen.

Kaders voor cultuurbeleid

Om te komen tot een karakteristiek en tegelijkertijd toekomstbestendig cultuurhuis, dat past bij onze missie, moet aan onderstaande voorwaarden worden voldaan. Die voorwaarden zijn als het ware de muren van het huis. Zij vormen het kader. In het volgende hoofdstuk is verder te lezen hoe dit kader per pijler doorwerkt.

van en meedoen aan kunst en cultuur, bij wijze van spreken om de hoek van de deur.

- Feesten en gewoonten aandacht krijgen, zoals Fokveedag, de Gondelvaart, de aubade, de streektaal van Streefkerk, het molenaarsambacht, enzovoort.
- Dat kunst en cultuur in Molenlanden via allerlei communicatiemiddelen goed zichtbaar en vindbaar is voor de inwoners.

Het draagt bij aan een prettige en veilige leefomgeving

Daarom stimuleert de Gemeente Molenlanden dat:

- Het authentieke polderlandschap met de vele monumentale boerderijen, molens, beschermde dorpsgezichten, vestingstad Nieuwpoort en natuurlijk Werelderfgoed Kinderdijk behouden en gekoesterd wordt.
- De grote hoeveelheid aan verborgen schatten van archeologie, die Molenlanden tot een uniek gebied maken in Nederland, waar mogelijk zichtbaar gemaakt worden voor onze inwoners. Zodat ze hier trots op worden en mee willen helpen om deze te behouden voor later.
- Een rijk en divers aanbod van kunst- en cultuuractiviteiten beschikbaar is en komt en in verbinding staat met de pijlers van het Molenlands cultuurhuis.
- Kunst en cultuur ingezet wordt bij het ontdekken en versterken van de identiteit van de Molenlanders van jong tot oud.

Het draagt bij aan de ontwikkeling van de inwoners

Daarom stimuleert de Gemeente Molenlanden dat:

- Initiatieven vanuit de inwoners zo nodig/zover als mogelijk aangejaagd, zichtbaar gemaakt en versterkt worden.
- Allereerst wordt ingezet op lokale cultuur en cultuuraanbieders, en wordt waar gewenst professionele kunst ingezet.
- Nieuwe kunst en cultuur zich ontwikkelt vanuit gezamenlijke initiatieven van lokale professionele kunstenaars in verbinding met andere inwoners. En aldus kunst en cultuur ontstaat, die de typische kenmerken van Molenlanden weerspiegelt, zoals het landschap, de volksaard, de gewoonten, de gezamenlijke levenservaringen, enzovoort.
- Musea, verenigingen, dorpskamers, bibliotheken en andere cultuuraanbieders worden ondersteund bij werving en behoud van vrijwilligers.

Het is transparant

Daarom streeft de Gemeente Molenlanden ernaar dat:

- Kunst en cultuur waar mogelijk integraal wordt meegenomen in het beleid van de gemeente, zodat zowel intern als extern duidelijk is wie waarmee bezig is en daarin ook wordt samengewerkt.
- Dat zowel intern als extern zoveel als mogelijk duidelijk is wie verantwoordelijkheid draagt en bij wie men terecht kan.

Het is stevig en betrouwbaar

Daarom streeft de Gemeente Molenlanden ernaar dat:

- Er realistische, financieel haalbare kunst en cultuur ondersteund wordt, zowel voor de korte als de lange termijn.

3. Cultuur in Molenlanden: van de huidige naar de gewenste situatie

Per pijler is hieronder beschreven wat het inhoudt, wat er al is, wat er nodig is en welke beleidsvoornemens daarbij passen.

Pijler 0. Cultuureducatie en –participatie

Wat houdt het in?

Kunst en cultuur krijgt men in eerste instantie onbewust mee in het dagelijkse leven. Om een bredere blik te krijgen, om beter een mening te leren vormen, om de eigen identiteit en om de creativiteit en 21ste-eeuwse vaardigheden² te ontwikkelen is het belangrijk dat iemand zich van kunst en cultuur bewust wordt en er actief mee aan de slag gaat. De pijlers erfgoed, musea, archeologie, kunst en bibliotheken zijn de voeding hiervoor. Met educatie en participatie voor alle inwoners kunnen we hen laten proeven van dit heerlijke menu van kunst en cultuur. En dat start uiteraard al bij de jongsten op school.

Pijler 0a. Cultuureducatie

Wat is er al?

Sinds 2013 is er beleid voor cultuureducatie, vormgegeven vanuit de subsidieregeling ‘Cultuureducatie met Kwaliteit’. In 2012 is deze regeling in het leven geroepen, gericht op visie en borging van cultuureducatie in het curriculum van de basisscholen in samenwerking met de lokale omgeving. Daarnaast is er de regeling voor financiering van cultuurcoaches middels de brede regeling combinatiefunctionaris. Molenlanden maakt van deze beide subsidieregelingen gebruik en draagt een gelijk gedeelte bij van de subsidiebedragen, zodat zoveel mogelijk kinderen de kans krijgen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen onder en na schooltijd. Het laten kennis maken met diverse disciplines, zoals in de pijlers hiervoor vermeld, is een groot goed. Zo maakt de gemeente het mogelijk om de

² <https://www.slo.nl/thema/meer/21e-eeuwsevaardigheden/>

schoolgaande jeugd een pakket van culturele ervaringen mee te geven bij het verlaten van het basisonderwijs, en ook bij middelbare school.

Dit beleid wordt uitgevoerd door Muziek- en Cultuurcentrum Forte uit Nieuw-Lekkerland met behulp van twee cultuurcoaches, die uit deze regelingen worden bekostigd. Zij zijn het vaste aanspreekpunt voor de scholen aan de ene kant en het culturele netwerk aan de andere zijde. Toen hiermee werd begonnen, was het 'zwaar spitten' om scholen te laten aanhaken. Maar inmiddels kan het grootste deel van de scholen zich niet meer voorstellen, dat het er niet is.

De kinderen proeven daarbij eerst binnenschools aan kunst en cultuur. Ruim 40 kunstvakdocenten van allerlei disciplines geven hun les en ontwikkelen hun creativiteit met behulp van de procesgerichte didactiek. Na school krijgen de kinderen de kans om kosteloos deel te nemen aan workshops rond kunst en cultuur, om zodoende in hun vrije tijd verder hun talenten te onderzoeken en te ontwikkelen. Dit helpt ook kansenongelijkheid te verkleinen.

Een aantal scholen is dit jaar gestart met deelname vanuit de erfgoedleerlijn 'Spoorzoekers'. Deze is in de afgelopen jaren ontwikkeld in samenwerking met alle Historische Verenigingen, Werelderfgoed Kinderdijk en Den Hâneker. Het heeft als doel kinderen vanaf groep 1 t/m 8 te leren hoe hun omgeving eruit ziet én zag in familieverbanden, in voorwerpen, in de vergelijking van toen met nu, in gebouwen en landschap en natuurlijk feesten en gewoonten. De Tweede Wereldoorlog en de Oude Hollandse Waterlinie met vestingstad Nieuwpoort zijn daarin ook een onderdeel. De groepen 7/8 kunnen daarnaast jaarlijks deelnemen aan de Open Monumenten Klassendag, georganiseerd door de Historische Verenigingen i.s.m. de monumentenbezitters/-beheerders. Ook hebben veel scholen een oorlogsmonument geadopteerd, waar jaarlijks met de groepen 7/8 een herdenking rondom wordt georganiseerd.

Tenslotte wordt sinds afgelopen jaar schoolbreed een aanbod georganiseerd rondom de 'Week van respect', waarvan door veel scholen gebruik wordt gemaakt.

Wat is er nodig?

Deze kunst- en cultuureducatie op de basisscholen kan nog verder verbreed en verdiept worden door bijvoorbeeld de samenwerking uit te bouwen met de muziekverenigingen en 'muziek op school' een structurele plaats te bieden. Maar ook door leerlingen de kans te geven zelf deel te nemen aan voorstellingen of

uitvoeringen, zoals een Mini-Mattheus of Scrooge. En door alle leerlingen jaarlijks een bezoek te laten brengen aan belangrijk erfgoed in de buurt vanuit de erfgoedleerlijn Spoorzoekers. Daarbij meenemend, dat er veel scholen zijn, die problemen hebben met het regelen van vervoer naar bezoeklocaties.

Wat nog ontbreekt in Spoorzoekers is het thema archeologie. In het kader van Pijler 3 is het belangrijk, dat dit hier nog aan wordt toegevoegd.

Het zou mooi zijn als er een vergrootte samenwerking ontstaat met bibliotheken, dorpskamers en Huizen van de Waard, zodat er in alle kernen aanbod is na schooltijd, en het zichtbaarder en toegankelijker wordt. En daarvoor ook een apart budget wordt gereserveerd, dat niet van de scholen afkomstig is. Daardoor wordt ook de kanselijkheid voor alle kinderen vergroot.

Vanuit financieel oogpunt is borging een punt van zorg bij de scholen: hoe kan cultuureducatie geborgd blijven, ook als de subsidieregelingen stoppen?

Onderzocht moet worden, wat ervoor nodig is om financiële borging voor de lange termijn te kunnen realiseren.

Beleidsvoornemens pijler 5a - Cultuureducatie

Stimuleren:

- Dat cultuureducatie op school verbonden is met de plaatselijke verenigingen, musea, cultuurscholen en andere culturele aanbieders.
- Dat cultuureducatie een vaste plek houdt/krijgt binnen het curriculum van iedere school in Molenlanden met behulp van een basisprogramma.
- Dat vanuit de Erfgoedleerlijn Spoorzoekers ieder kind jaarlijks leert over erfgoed in Molenlanden en dit uitgroeit tot de basis voor educatie over erfgoed in Molenlanden. Met nadrukkelijk aandacht voor de oorlogsmonumenten, Werelderfgoed Kinderdijk en vestingstad Nieuwpoort en de Oude Hollandse Waterlinie
- Dat het thema archeologie een plaats krijgt binnen Spoorzoekers.

Onderzoeken:

- Hoe er structureel naschools aanbod kan worden geboden in samenhang met de andere pijlers.

- Hoe alle scholen in staat gesteld kunnen worden om vervoer te regelen naar bezoeklocaties om zo bij te dragen aan gelijke kansen voor iedere leerling.
- Hoe een basisprogramma voor cultuureducatie financieel geborgd kan blijven op de lange termijn.
- Hoe schooljeugd van 12 t/m 18 jaar bereikt kan worden voor cultuureducatie.

Pijler 0b. – Cultuurparticipatie

Wat houdt het in?

Cultuurparticipatie is het actief meedoen aan kunst en cultuur. Door je te uiten, jezelf zichtbaar of hoorbaar te maken voor anderen.³ Meedoen aan cultuur is minstens zo goed voor je welzijn als sporten en bewegen.

Wat is er al?

Molenlanden kent een grote groep van vrijwilligers die zich in diverse clubs of organisaties inzetten om kunst en cultuur uit alle pijlers een plek in de samenleving te geven. Dit gebeurt op grote schaal via amateurkunst bij verenigingen en clubs, festivals en evenementen en activiteiten via scholen, bibliotheken, Dorpskamers, Huizen van de Waard enzovoort. Zo zijn er 15

Oranjeverenigingen met elk hun evenementen, 7 muziekverenigingen, 19 koren, 6 terugkerende festivals en evenementen en allerlei aanbod via Dorpskamers en Huizen van de Waard. Dit vormt een heel mooie infrastructuur voor kunst- en cultuurparticipatie. Het draagt bij aan de onderlinge binding en het is daarom goed om dit verder te ondersteunen en uit te bouwen. Een breed, betaalbaar aanbod van cursussen, voorstellingen en workshops via Dorpskamers en Huizen van de Waard dicht bij huis geeft verbinding met de eigen woonomgeving.

Wat is er nodig?

Bij ontwikkeling van nieuw aanbod moet de verbinding worden gelegd met de Pijler Kunst en vice versa. Waar wenselijk en mogelijk, wordt integraal aanbod ontwikkeld, waarbij professionele kunst en amateurkunst elkaar vinden en versterken waar

³ Bron: Fonds voor Cultuurparticipatie

mogelijk. Daarnaast is verbinding met de Pijlers Erfgoed en Musea, Archeologie en Bibliotheken vice versa nodig, zodat deze voeding kunnen zijn voor cultuurparticipatie en van daaruit nieuwe impulsen krijgen.

Heel belangrijk is dat er aandacht is voor mensen met een fysieke en/of geestelijke beperking (denk aan dementie), met een afstand tot de arbeidsmarkt, een taalbarrière of andere problematiek. Een goed voorbeeld daarvan is het project 'Kunst op visite', vorig jaar opgezet in De Zes Molens in Hoornaar. Dit is specifiek gericht op zowel bewoners van De Zes Molens als voor inwoners van Hoornaar met een fysieke en/of geestelijke beperking. Ook bewoners van Avres participeren hierin. Kunstenaars gaan met hen aan de slag met muziek, dans, schilderen, tekenen, handvaardigheid, enzovoort.

Dit was in 2022 een pilot, mede gefinancierd door onze gemeente. Het is zeer positief ontvangen en het krijgt een vervolg vanaf dit jaar gedurende minimaal 5 jaar. De financiering hiervoor is nu rondgekomen zonder ondersteuning van onze gemeente.

Het blijkt uit ervaring van het Sociaal Domein, zoals Jong Molenlanden dat de schoolgaande jeugd, doordat ze vaak buiten de gemeentegrenzen naar school gaan, moeilijk te bereiken is. Daardoor is het ook lastig om bij die jeugd terecht te komen, die ondersteuning nodig heeft. Kunst en cultuur heeft al vaak bewezen, hierbij te kunnen helpen. Hiervoor integraal beleid ontwikkelen om de jeugd beter te bereiken, zodat ze ook mee kunnen denken over wat voor hen nodig is, is daarom nodig. Impulsen vanuit de pijler kunst, zoals met 'community-art' en 'Samen kunst maken' kunnen hierbij helpen. Mooi voorbeeld hiervan is [Trots54](#), een kunstproject in Noord-Brabant, opgezet in samenwerking met Compass Uden, Welzijn de Meierij, ONS Welzijn Oss en Sociom Cuijk. Sowieso is het goed om te onderzoeken hoe we met andere gemeenten, die dezelfde problematiek ervaren, kunnen samenwerken.

Daarnaast moeten de vrijwilligers niet vergeten. Zij dragen heel actief bij aan kunst en cultuur. Al deze activiteiten zijn zonder hun inzet niet te organiseren. Het lijkt echter, dat er meer moeite gedaan moet worden om aan vrijwilligers te komen en dat door vergrijzing van vrijwilligers het bestand van vrijwilligers krimpt. Dat is bijzonder, want door de vergrijzing is er een toename van gepensioneerden, die hun tijd hiervoor kunnen inzetten. Het is daarom goed om te onderzoeken hoe de vlag er echt bijhangt en hoe al deze aanbieders van kunst en cultuur ondersteund kunnen worden bij de werving en het behoud van vrijwilligers.

Tenslotte moet bij het behoud en ontwikkelen van de culturele infrastructuur en organiseren van aanbod ook worden ingespeeld op de huidige ontwikkelingen, namelijk:

- Het afhaken of niet meedoen door inwoners omdat lidmaatschap en materialen te duur zijn.
- De hoge kosten voor verenigingen voor het gebruik van repetitieruimte en aanschaf van middelen.
- Gebrek aan structurele financiële middelen en de technische faciliteiten om een doorlopend cultureel aanbod van goede kwaliteit aan te bieden.
- Weinig zichtbaarheid van wat er gebeurt bij verenigingen en andere cultuuraanbieders

Beleidsvoornemens pijler 5b – Cultuurparticipatie

Stimuleren dat:

- De bestaande culturele infrastructuur wordt ondersteund en versterkt, niet alleen financieel maar ook met advies over leden- en vrijwilligersbehoud en –werving, bij fondsenwerving, promotie, bij subsidieaanvraag verlening van vergunningen.
- Er een breed, betaalbaar aanbod van cursussen, voorstellingen en workshops beschikbaar is via Dorpskamers, Huizen van de Waard en andere podia dicht bij huis.
- Het aanbod in verbinding staat met alle pijlers.
- Inwoners gemakkelijker informatie vinden over het kunst- en cultuuraanbod, onder meer via www.samenactiefinmolenlanden.nl .

Onderzoeken:

- Hoe er aanbod kan komen/aangepast wordt voor mensen met een fysieke en/of geestelijke beperking, een taalbarrière, met een afstand tot de arbeidsmarkt of andere problematiek.
- Hoe de jeugd in samenwerking met de andere domeinen, bereikt kan worden en betrokken kan worden in en voor het organiseren van kunst- en cultuuraanbod.
- Hoe inwoners laagdrempelig financieel tegemoetgekomen kunnen worden bij deelname aan kunst- en cultuuractiviteiten, bijvoorbeeld door een cultuurpas.

- Hoe de dienstverlening m.b.t. vergunningverlening, subsidies en dergelijke makkelijker toegankelijk gemaakt kunnen worden voor de culturele infrastructuur en de inwoners. Mogelijk door invoering van één afdeling of loket, waar alle aanvragen m.b.t. kunst en cultuur terecht komen, zoals een kunstloket of evenementenbureau.
- Hoe samengewerkt kan worden met andere gemeenten ter verbreding van het aanbod.

Pijler 1. Erfgoed

Wat is het?

Erfgoed geeft ons een kijkje in ons verleden. Het zijn de plekken, objecten, feesten en gewoonten, die je graag wilt behouden. We waarderen ze, omdat ze van onze voorouders afstammen, mooi zijn, wetenschappelijk belang hebben of onvervangbare voorbeelden en bronnen van inspiratie zijn. Het geeft ons referentiekaders en onze identiteit. Het bestaat vaak alleen nog maar, omdat er moeite is gedaan om het te behouden. Binnen deze pijler is er onderscheid gemaakt in materieel erfgoed zoals: boerderijen, molens, kerken of kerktorens, kunstwerken en immaterieel erfgoed: feesten, streektaal en gewoontes.

Pijler 1a – Materieel erfgoed

Wat is er nu?

Molenlanden is een prachtige, groene gemeente met polders omringd met oude molens, lieflijke dorpen, en midden in de Oud Hollandse Waterlinie de vestingstad Nieuwpoort. De gemeente kent talloze monumenten, totaal wel bijna 650 stuks. (Zie bijlage 3) Daaronder vallen ook de 17 oorlogsmonumenten, die verspreid liggen over alle kernen en een tastbare herinnering zijn aan de Tweede Wereldoorlog. Maar niet alleen dat, Molenlanden heeft ook een landschap, dat iconisch is voor Nederland, met het drukbezochte Werelderfgoed, Kinderdijk, binnen haar grenzen. Een groot deel van die historie blijft leven en is zichtbaar.

Het is van groot belang dat dit historische polderlandschap zoveel mogelijk bewaard blijft voor de inwoners, en de historische waarde van het verleden van Molenlanden

door wordt gegeven aan toekomstige generaties. Voor het behoud van monumenten is gemeentelijk beleid vastgesteld in 2021 (Welstandsnota gemeente Molenlanden 2019, eerste herziening), in samenhang met de Erfgoedwet en vooruitlopend op de nieuwe Omgevingswet, en wordt uitgevoerd door de adviseur van het vakteam leefomgeving. Hierdoor zijn inmiddels de regels bijgesteld voor plaatsing van zonnepanelen. Het is nu zo, dat er in de voormalige gemeenten Graafstroom en Giessenlanden meer gemeentelijke monumenten aanwezig zijn dan in Liesveld en Nieuw-Lekkerland. Daarom is er een project gestart waarin door middel van participatie van de plaatselijke Historische Verenigingen een centrale update en harmonisatieslag plaatsvindt. Er wordt kritisch gekeken naar de oude monumenten en nieuwe monumenten toegevoegd. Op basis van een groslijst wordt er een nieuwe conceptmonumentenlijst samengesteld.

Vestingstad Nieuwpoort en de Oude Hollandse Waterlinie

De vesting Nieuwpoort is een van de kleinste vestingsteden van Nederland, gelegen aan de Lek. Nieuwpoort is een vestingstad geworden toen het onderdeel werd van de Oude Hollandse Waterlinie en een belangrijke verdedigingsfunctie kreeg. Cultuurhistorie en het cultureel erfgoed is dan ook een belangrijk kenmerk van Nieuwpoort. Met de historische binnenstad met de vestingwallen, het oude Stadhuis, het Arsenaal, de keermuur en de oude kanonnen, is cultuur duidelijk zichtbaar en terug te vinden in de vestingstad. Doordat Nieuwpoort één van de best bewaarde vestingsteden van Nederland is, is het erg in trek bij bezoekers. De publieke belangstelling creëert een draagvlak voor de instandhouding van dit erfgoed. Om dit in goed banen te leiden is het 'Perspectief Nieuwpoort' in samenwerking met maatschappelijke organisaties, stakeholders en ondernemers binnen Nieuwpoort opgesteld. De ambitie is om Nieuwpoort een prettige plek te laten zijn om in te wonen en cultuur te beleven.

Wat is er nodig?

Materieel erfgoed verdient aandacht en mag gezien worden. Om dat te bewerkstelligen zijn acties nodig. Als probleem wordt gezien, hoe er draagvlak kan blijven/komen bij de inwoners voor het beheer en behoud van een monument als bezitter. Als een monumentenbezitter diens huis wil aanpassen of verbouwen, geeft dit vaak veel hogere kosten, omdat aan allerlei extra voorwaarden moet worden voldaan. Dit schrikt potentiële kopers af en kan tot gevolg hebben dat een monument minder goed wordt onderhouden. Bezitters van een monumentaal pand zonder deze status schrikken terug om hun woning tot monument te laten verklaren. Het zou enorm helpen als een bezitter ook profiteert van deze bijzondere

status. Dat kan door een financiële tegemoetkoming, maar ook door waardering op een andere manier. Zo zouden bezitters, die veel ervoor (willen) doen om hun monument in goede staat te houden, hiervoor extra in het zonnetje gezet kunnen worden. Daarnaast is er het vraagstuk hoe om te gaan met kerkelijk erfgoed. Wat gaat daarmee gebeuren nu de secularisatie ⁴landelijk verder toeneemt, en mogelijk ook effecten krijgt in Molenlanden? Hierover nadenken en daar met een vooruitziende blik beleid op maken, is nodig.

Beleidsvoornemens Pijler 1a – Materieel erfgoed:

Onderzoeken:

- Hoe beheer en behoud van een monument aantrekkelijk blijft.
- Hoe in de toekomst om te gaan met kerkelijk erfgoed.
- Hoe oorlogsmonumenten te beheren en te behouden en dit door te geven aan volgende generaties
- Hoe kan dagrecreatie bijdragen aan de leefbaarheid en vitaliteit van Nieuwpoort.

Pijler 1b – Immaterieel erfgoed

Wat houdt het in?

Immaterieel erfgoed, dat zijn feesten maar ook gewoonten, denk aan de streektaal en gezegden, volksliederen, oude ambachten (waaronder onderhoud en beheer van molens), aubades, vieringen van 4 en 5 mei, samen musiceren in fanfares en koren, et cetera. Het is het culturele erfgoed, dat al decennia- en soms eeuwenlang bijdraagt aan de kleur van een streek en de verbinding onderling.

Wat is er nu?

Immaterieel erfgoed is er veel, maar is nooit goed in kaart gebracht in Molenlanden en er is dus ook geen beleid op gemaakt. Dit terwijl ook dit de historie weerspiegelt van de gemeente Molenlanden én het juist dat is wat de inwoners van Molenlanden, van jong tot oud, verbindt en bezighoudt. Het is bekend, dat iedere kern een Oranjevereniging en/of een 4-5 Mei Comité heeft. De jaarlijkse viering van Koningsdag, de feestweken in verschillende kernen, de organisatie van Nationale Dodenherdenking en Bevrijdingsdag geven deze verenigingen vorm. Er zijn

streektafen, iedere kern heeft een of meerdere eigen oorlogsmonumenten met een eigen verhaal, er zijn bijzondere legendes en vertellingen.

Wat is er nodig?

Stimuleren van bekendheid en zo nodig nieuw en eigentijds leven inblazen van feesten en gewoonten via de pijlers musea en cultuurparticipatie is nodig. Het is belangrijk om hier ook de jeugd bij te betrekken, zodat zij ook het belang zien van dit erfgoed en kunnen helpen dit te borgen voor de toekomst, bekend maakt bemind. Eerst is het dan nodig om een goede inventarisatie te maken van al dit immaterieel erfgoed, zodat daarna vastgesteld kan worden hoe dit aangepakt kan worden en wat daarbij extra aandacht moet krijgen.

Beleidsvoornemens Pijler 1b. Immaterieel erfgoed

Zorgen voor:

- Een inventarisatie van al het immaterieel erfgoed.

Onderzoeken van:

- Welk immaterieel erfgoed meer aandacht moet krijgen onder de jeugd en andere doelgroepen.
- Hoe de jeugd te betrekken bij de borging van immaterieel erfgoed.

Pijler 2. Musea en andere exposerende organisaties

Wat houdt het in

De tweede pijler omvat alle musea in Molenlanden, Stichting Werelderfgoed Kinderdijk en de andere molens in Molenlanden, die vertegenwoordigd worden door SIMAV.

Wat is er nu?

Het Kinderdijkse verhaal laat zien hoe de dijken, molens en gemalen al ruim 700 jaar de voeten drooghouden. Bezoekers kunnen mee met de rondvaartboot, gaan in de museummolens en ontdekken daar de persoonlijke verhalen van de molenaars. Werelderfgoed Kinderdijk heeft een eigen [uitvoeringsprogramma](#). Doel daarvan is om in samenwerking met alle stakeholders, zoals buurgemeente Alblasterdam, de provincie, het waterschap en dergelijke onder meer bereiken, dat het ondanks de grote toeristenstroom Kinderdijk haar leefbaarheid, beleving, authenticiteit, rust,

ruimte en de natuur behoudt. Naast die uitdagingen biedt het gebied voor de inwoners op natuur en cultuur een schat van waarde.

SIMAV, Stichting tot instandhouding Molens in de Alblasserwaard Vijfheerenlanden, zorgt voor het behoud van 20 molens in Molenlanden, naast nog 16 molens in de rest van hun werkgebied. Van deze 20 molens ontvangen molen De Liefde en Achtkante Molen in Streefkerk, de Westermolen in Langerak en de Jan van Arkel in Arkel bezoekers en schoolklassen. SIMAV richt zich steeds meer op de recreatieve toerist. Daarom zet ze bij diverse bezoekmolens B&B's en theetuinen op.

De zes Historische Verenigingen beheren/bezitten vier musea: Museum Nieuwpoort, Museum 't Regthuys, Museum Arkel, Museumboerderij Het Voorhuis en daarnaast een stijkkamer en een depot. Ze werken nauw samen binnen het Historisch Collectief Molenlanden (HCM). Namens de gemeente Molenlanden organiseren deze verenigingen jaarlijks Open Monumentendag.

Vestingstad Nieuwpoort vertelt het verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie en het leven en verleden van de vestingstad zelf. Thema's hierbij zijn o.a. stad-plattelandsverhouding, het geheim van Nieuwpoort (het ontstaan van de inundatiesluis), oude ambachten en kunst.

Wat is er nodig?

Het Historisch Collectief Molenlanden (HCM) heeft met hulp van de gemeente Molenlanden een gezamenlijk museumbeleid opgesteld onder de titel 'Waard om te ontdekken'. De missie is samen het verhaal te vertellen van de historie van Molenlanden, waarbij ieder museum zich onderscheidt door in te gaan op een deel van dat verhaal via de thema's Molens en Waterbeheer, Agrarische sector en de Oude Hollandse Waterlinie. De musea kunnen op deze manier niet alleen volwassenen, maar ook kinderen op een aantrekkelijke manier meer leren over hun afkomst. Dit is nu nog niet altijd het geval. Met name het verhogen van de kwaliteit van de tentoonstellingen, het verhaal en vormgeving, is daarbij noodzakelijk. Daarbij meenemend wat de doelgroepen zijn en wat daarvoor nodig is om een tentoonstelling voor hen aantrekkelijk en informatief te maken. Omdat de

musea uitsluitend door vrijwilligers worden bestierd, is externe specialistische ondersteuning hierbij noodzakelijk.

Voor het onderhoud en beheer van de gebouwen is een goede financiële basis nodig. Deels wordt dit bekostigd vanuit de onlangs omgevormde subsidieregeling, maar met de huidige ontwikkelingen rond energie is de vraag of dit voldoet voor alle musea. Ook andere vormen van inkomstenwerving kunnen de financiële positie versterken, zoals fondsenwerving, verhuur, verzorgen van bijeenkomsten voor commerciële partijen, enzovoort. Dit vergt ontwikkeling van ondernemerschap.

Daarnaast dient flink aan de weg getimmerd te worden met betrekking tot de marketing en communicatie. Dit is nu nog minimaal. Het HCM wil een gezamenlijk marketing- en communicatieplan hiervoor opstellen.

Wat tenslotte zorgen baart, is het teruglopende vrijwilligersbestand. Een actieplan, waarbij vrijwilligers worden geworven, dient hiervoor opgesteld te worden door de musea.

Om te zorgen, dat de musea en andere exposerende organisatie structureel op een kwalitatief goede wijze het verhaal van Molenlanden kunnen vertellen, is hiervoor daarom integraal beleid nodig van de gemeente Molenlanden.

Beleidsvoornemens Pijler 2 - Musea

Zorgen voor:

- Ontwikkeling van gemeentelijk museumbeleid.

Zo mogelijk ondersteunen, financieel en/of op andere wijze, bij;

- De te maken kwaliteitsslag door musea en andere exposerende organisaties, die zij willen maken om met elkaar het verhaal van Molenlanden op een aantrekkelijke en boeiende wijze voor alle leeftijden te presenteren.
- Marketing en communicatie van musea en andere exposerende organisaties.

Stimuleren:

- Dat alle inwoners, en met name kinderen, kennis maken met de molens via Werelderfgoed Kinderdijk of SIMAV.

Onderzoeken:

- Hoe musea en andere exposerende organisaties ondersteund kunnen worden bij de financiële borging, zoals door aanpassing van de subsidieregeling, bij fondsenwerving en bij ontwikkeling van andere vormen van

inkomstenwerving/ondernemerschap. Met daaraan vast een langetermijn visie ter borging van het verhaal van Molenlanden binnen een blijvende museum–structuur.

Pijler 3. Archeologie

Wat houdt het in?

Archeologie bestudeert (aspecten van) menselijke samenlevingen in het verleden op grond van materiële resten (vondsten–bodemsporen), die vaak door de bodem aan het oog onttrokken zijn (bodemarchief). Het meest bekend is de methode van het oudheidkundig bodemonderzoek (opgraven).⁵ Het bodemarchief is een belangrijke bron voor de reconstructie van ons verleden. De belangrijkste verantwoordelijkheid voor archeologische erfgoedzorg ligt bij de gemeenten en provincies. Een andere belangrijke schakel in de erfgoedzorg is de initiatiefnemer: de persoon of organisatie die ruimtelijke plannen heeft voor een bepaald gebied en daarbij in aanraking komt (of kan komen) met archeologie. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de uitvoering van archeologisch onderzoek en de kosten hiervan. Archeologische bedrijven kunnen hen hierbij helpen.⁶

Wat is er al?

Molenlanden heeft een grote verborgen schat van nog niet ontdekt archeologisch erfgoed! Dit komt door zijn rivierduinen, de zogenaamde donken. Daardoor behoort het tot de vroegste bewoningskernen in het rivierengebied. Van de top 10 van archeologische vindplaatsen rond Dordrecht, liggen 6 locaties in Molenlanden (en net over de grens in Hardinxveld–Giessendam de vindplaats van Trijntje, het enige goed behouden veenlijk in Nederland en onderdeel van de landelijke canon)⁷ Aan de hand van archeologische onderzoeksresultaten is te herleiden dat de periode van

⁵ Bron: https://www.aquo.nl/index.php/Categorie:Geldige_begrippen | 16-03-2023

⁶ Bron: "<https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/archeologische-monumentenzorg>" | 16-03-2023

⁷ Bron: <https://www.waardkenner.nl/archeologie/> | 22-3-2023

meer permanente bewoning begint in de 11e eeuw. In de periode daarvoor vond de eerste bewoning plaats op Donken in de moerasgebieden door rondtrekkende kolonisten die leefden van de jacht en visserij.

Voor archeologie is de Beleidsnota Archeologie gemeente Molenlanden vastgesteld in 2021 in samenhang met de Erfgoedwet en vooruitlopend op de nieuwe Omgevingswet. Uitgangspunt voor dit beleid is de wet- en regelgeving van het bestaande ruimtelijkeordeningsbeleid en het beleidsinstrumentarium van bestemmingsplannen en vergunningenstelsel. Het beleid is erop gericht, dat het bodemarchief wordt beschermd en dat archeologische waarden in ruimtelijke planprocedures worden meegewogen. Hiervoor is een archeologische waardenkaart vastgesteld, om te bepalen waar belangrijke vindplaatsen kunnen zijn. Deze waardenkaart is nog niet openbaar gemaakt, omdat er nog afstemming moet plaatsvinden tussen het huidige bestemmingsplan en het nieuwe archeologische beleid met bijbehorende waarde kaarten.

Wat is er nodig?

In dit beleid is niet meegenomen hoe je draagvlak krijgt voor archeologie. Daarvoor is allereerst vergroting van kennis van het bodemarchief nodig, om daarmee meer draagvlak onder de bevolking voor (de bescherming van) het archeologisch erfgoed te creëren. Dit onder meer door de inwoners te informeren over het archeologisch erfgoed. Daar doemt mede het probleem op: hoe bereik je inwoners over dit onderwerp? Dat gebeurt nu vaak als bouw aanvragen worden stilgelegd, omdat er archeologisch bodemonderzoek verricht moet worden. Dit is echter geen positieve aanleiding om inwoners te informeren. Want niet alleen vertraagt de bouw daardoor, maar ook moet de aanvrager betalen voor de gemaakte kosten van het archeologisch onderzoek. De vraag is hoe je dit kunt omkeren, zodat inwoners geen negatief gevoel krijgen bij het bewaren van de ondergrondse schat van Molenlanden, maar er juist trots op zijn, dat ze hieraan mogen meewerken. Een ander probleem is, dat er voor de begeleiding van onderzoek gebruik wordt gemaakt van amateurarcheologen, aangeleverd door de AWN, de landelijke amateurvereniging voor archeologie. Nu is er niemand beschikbaar. Hiervoor is een traject gericht op werving en opleiding nodig.

Beleidsvoornemens pijler 3 - Archeologie

Onderzoeken:

- Hoe inwoners meer kennis over en begrip krijgen voor archeologie, zodat er minder weerstand is bij noodzakelijk bodemonderzoek.

- Hoe onbegrip voor noodzakelijk bodemonderzoek bij aanvragers en ontwikkelaars van bouwplannen om te zetten in begrip en positieve motivatie om hieraan mee te werken.
- Hoe werving en opleiding van amateurarcheologen voor het begeleiden van bodemonderzoek vormgegeven kan worden.

Pijler 4. Kunst

Wat houdt het in?

verder beschreven.

Kunst draagt bij aan het verbreden en verdiepen van de blik van mensen en vergroot de creativiteit en het innoverend vermogen. Onder kunst wordt in dit geval verstaan: kunst, uitgevoerd door professionele kunstenaars, van hedendaagse maar ook historische aard, zoals kerkelijke kunst. De amateurkunst valt onder cultuurparticipatie en wordt onder die pijler

Wat is er al?

In Molenlanden wordt nu door de gemeente vooral geïnvesteerd in beeldende buitenkunst. In diverse galleries en ateliers is kunst te bewonderen. Daarnaast zijn er enkele festivals met onder meer het Blauwalgfestival, een festival van vernieuwende popmuziek, Molenpop en Ammerse Piraten. De laatste twee richten zich meer op de mainstream- en Nederlandstalige popmuziek. De professionele klassieke muziek is te horen op kamermuziekniveau zoals in Het Carillon en het Haute Cultuurhuis. Daarnaast is er met steun van de gemeente een Mattheüs- en Johannes Passion van Bach uitgevoerd door een professioneel orkest en koor in de kerk van Bleskensgraaf.

Wat is er nodig?

Het aanbod van professionele kunst is éénzijdig en over het algemeen klein te noemen. Dat, terwijl kunst de blik van mensen kan verdiepen, verbreden en de creativiteit stimuleert. 'Kunstenaars leren ons beter zien, door ons steeds op een andere manier te laten kijken naar de werkelijkheid. Hierdoor is kunst voor veel mensen de ideale gereedschapskist om hun hersenen in beweging te houden.' zegt

wetenschapsjournalist Mark Mieras.⁸ Denk aan kunst in de buitenruimte, theatervoorstellingen, broedplaatsen voor kunstenaars uit de wijde omgeving, films, workshops en cursussen. Kunst helpt ook gemeenschappelijke gebeurtenissen een plaats te geven en te verwerken binnen de samenleving.

Om hierop meer doelgerichte sturing te kunnen geven, is beleid aan te bevelen zodat kunst in de volle breedte, van beeldende kunst tot streetdance, gestimuleerd wordt. Daarvoor is het ook nodig om de inwoners, van jong tot oud, bij kunst te betrekken, zodat zij meegaan in deze ontwikkeling. Dat kan bijvoorbeeld door educatie, faciliteren van exposities, verbinding maken met de kernen en hen mee laten denken over de invulling en programmering en door het creëren van zogenaamde community-art'. Hiervoor zijn ook veel subsidies te verkrijgen, zoals 'Samen cultuur maken' bij het Fonds voor Cultuurparticipatie.

In aanraking komen met talentvolle kunstenaars in de brede zin is waardevol, initiatieven vanuit de samenleving moeten hiervoor omarmd worden. Afhankelijk van de doelen, die je daarbij stelt, kun je dit op allerlei manieren vormgeven, denk aan organisatie van een jaarlijkse kunstbeurs, Waard Symposium, een kunstprijz, een 1% regeling, een atelier- stimuleringsbeleid, enzovoort. Het doel is een kruisbestuiving van inspiratie en kennis laten plaatsvinden tussen (amateur)kunstenaars uit Molenlanden en daarbuiten. En daar ook de inwoners bij betrekken door samen kunst te maken, workshops en cursussen te organiseren en lessen aan de jeugd te geven. Een kunstbeleid, dat erop gericht is in Molenlanden kunst een vaste plek te geven. Gefaciliteerde theaters zijn er niet. Deze behoefte is er wel, zo is gebleken uit het onderzoek Beleidsevaluatie Gemeente Molenlanden (nov. 2022). Er zijn wel wat kleine podia, waar kleine producties getoond kunnen worden, mits ze goed gefaciliteerd zijn.

Beleidsvoornemens pijler 4 - Kunst

Stimuleren:

- Dat initiatieven zodanig ondersteund worden dat kennismaking met diverse vormen van professionele kunst plaats kan vinden op Molenlandse wijze.
- Dat doelen worden nagestreefd, die zich richten op het verbinden van kunst met de inwoners en vice versa.

⁸ Bron: Mark Mieras_ <https://www.kunstfanaatjes.nl/artikelen/kunst-hersenen-mark-mieras/>
2023_03_21

- Dat professionele – en amateurkunst elkaar versterken en verdiepen.
- Dat podia, zoals de Dorpshuizen, technisch voldoende gefaciliteerd zijn om aanbod van hoge kwaliteit te kunnen bieden.

Onderzoeken:

- Hoe creatief ondernemen gestimuleerd kan worden, omdat dit bijdraagt aan innovatie, samenwerking en het creëren van nieuwe paden.⁹

Pijler 5. Bibliotheken

Wat is het?

Iedere inwoner van Nederland heeft het recht om gebruik te maken van de openbare bibliotheek. De Bibliotheek AanZet voert haar taak uit op basis van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) en voorziet in vijf wettelijke kernfuncties:

1. het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. organiseren van ontmoeting en debat;
5. en laten kennis maken met kunst en cultuur.

Wat is er al?

In Molenlanden zijn 6 servicepunten en 1 afhaalpunt van Bibliotheek AanZet. Ze verzorgen activiteiten als een Taalcafé en een Digitaal inloopspreekuur. Er is een [beleidsplan](#) opgesteld, waarin de volgende ambities zijn verwoord:

- Dat iedereen taal-, reken- en digivaardig is en zich een leven lang kan ontwikkelen.
- Dat iedereen toegang heeft tot de juiste informatie en er zijn weg in kan vinden.
- Dat iedereen kennismaakt met literatuur, kunst en cultuur.
- En dat iedereen de kans heeft om anderen te ontmoeten.

⁹ Bron: <https://www.creatieve-industrie.nl/de-creatieve-industrie-4-1-2023>

Wat is er nodig?

De bibliotheek kan een betekenisvolle rol hebben in het betrekken van de inwoners bij de andere cultuurpijlers. Zij kan samen met Dorpskamers en Huizen van de Waard een plek van ontmoeting en verbinding zijn door een breed aanbod van culturele activiteiten. Maar ook de bibliotheken hebben te kampen met steeds minder vrijwilligers, terwijl zij de drijvende kracht zijn.

Beleidsvoornemens pijler 6. Bibliotheken

Onderzoeken:

- Hoe bibliotheken betekenisvol kunnen bijdragen in het betrekken van de inwoners bij de andere cultuurpijlers.
- Hoe bibliotheken samen met Dorpskamers en Huizen van de Waard uit kunnen groeien tot een plaats van ontmoeting en verbinding in iedere kern. En zo blijvend aanwezig te zijn in zoveel mogelijk kernen.
- Hoe de bibliotheken te ondersteunen bij de werving en het vasthouden van vrijwilligers.

4. Organisatie & financiën

Wat houdt het in?

Voor een transparante organisatie van cultuurbeleid is het goed om te weten hoe het nu is georganiseerd, zowel intern als in de dienstverlening naar de inwoners. Op dit moment is er geen specifiek persoon verantwoordelijk voor cultuur, maar vallen de pijlers voor kunst en cultuur onder verschillende afdelingen.

Totaal wordt aan kunst en cultuur jaarlijks circa € 900.000 uitgegeven. (Zie bijlage 6)

De bibliotheek is de grootste uitgavenpost aan kunst en cultuur met een totaal bedrag van € 570.000,--. Dit betreft voor het grootste deel de subsidiëring van Bibliotheek AanZet, voor het overige betreft het huur.

De rest, € 330.000,-- wordt uitgegeven aan:

- Cultuureducatie, uitgevoerd door MC Forte.
- Vijf waarderingssubsidies zijn verbonden aan culturele doelen, namelijk Oranjecomité, Oranjeverenigingen, muziekverenigingen en koren en de Historische Verenigingen/Musea.
- Subsidiefonds Recreatie, Toerisme, Cultureel Landschap, betreft zowel uitgaven aan materieel erfgoed, immaterieel erfgoed als cultuurparticipatie.
- De initiatievenpot (ofwel Subsidieregeling Inwonersinitiatieven), betreft altijd cultuurparticipatie.
- Uitgaven voor de pijler kunst vinden doorgaans plaats vanuit deze initiatievenpot. Het betreft dan altijd buitenkunst.

Er zijn nog drie subsidieregelingen, die ingezet kunnen worden voor kunst en cultuur, namelijk:

- Compensatie OZB Gemeente Molenlanden
- Maatschappelijke activiteiten Gemeente Molenlanden
- (semi) professionele instellingen Gemeente Molenlanden

(Zie verder bijlage 5 – subsidieregelingen)

Wanneer een inwoner één van deze subsidies aanvraagt, loopt dit via het subsidieportaal van de website van onze gemeente. (Proces van subsidieaanvraag zie bijlage 4) Voor evenementen-vergunningen geldt hetzelfde.

De uitgaven van de pijlers materieel erfgoed en archeologie zijn buiten beschouwing gelaten, omdat deze verbonden zijn aan uit te voeren wetgeving.

Wat is er nodig?

Vanuit de bestaande subsidiestructuur kan kunst en cultuur nog veel meer ingezet worden. De eerste investering zal daarom zitten in het verbeteren van de interne afstemming en een stuk bewustwording, dat kunst en cultuur doelgericht ingezet kan worden. Onderzocht moet worden of hiervoor extra measures nodig zijn.

Verdere investeringen zijn nodig voor vergroting van het draagvlak voor monumenten en archeologie, voor versterking van de musea, voor de innovatie vanuit de kunst en voor de impuls aan cultuureducatie –en participatie, zoals beschreven onder de verschillende pijlers. Kijkend naar het huidige budget, zal dit neerkomen op een verwachte groei van het cultuurbudget vanuit de gemeentebegroting voor activiteiten van 10% in de komende 4 jaar en mogelijk extra budget in verband met ontwikkeling van beleid en activiteiten.

5. Evaluatie

Evaluatie van de uitvoering van het beleid gebeurt aan de hand van de vastgestelde kaders. Dit vindt een keer per jaar plaats. Getoetst wordt in hoeverre de uitgevoerde activiteiten voldaan hebben aan de gestelde kaders, welke kaders blijven onderbelicht, welke misschien overbelicht. De uitvoeringsagenda wordt op basis van de toetsing bijgesteld.

6. Jaarplan: overzicht beleidsvoornemens per jaar

Integrale uitvoeringsagenda voor cultuur zal toegevoegd worden aan het beleidsplan, dat vervolgens ter goedkeuring aan het College wordt voorgelegd.

Bijlagen

Bijlage 1 | Samenvatting beeldvormende sessie ‘Op weg naar cultuurbeleid’

Pijler 1. Erfgoed

Wat gebeurt er al, wat is er aanwezig?

Materieel erfgoed:

- 247 rijksmonumenten
- 20 archeologische monumenten
- 3 beschermde stads- en dorpsgezichten, namelijk Kinderdijk, Nieuwpoort en Noordeloos,
- 307 stuks gemeentelijke monumenten
- 77 stuks cultuurhistorisch waardevolle panden aanwezig.

Immaterieel erfgoed:

Hiervan is geen overzicht. Wel is deze week de Arno Wallaard Memorial Polderkoers opgenomen in het Netwerk Immaterieel Erfgoed Nederland

Kansen:

Het typische landschap van boerderijen, stads- en dorpsgezichten verhoogt de aantrekkingskracht voor bezoekers en recreatie door de eigen inwoners.

Door feesten en gewoonten te ondersteunen, kun je de inwoners van de kernen ieder een eigen identiteit meegeven en kun je hen onderling verbinden.

Bedreigingen:

Het beheer van een monument is door de regelgeving behoorlijk kostbaar.

Doordat feesten en gewoonten niet vernieuwd worden en er weinig aandacht voor is, dreigen zij te verdwijnen.

2 mee oneens

Stellingen materieel erfgoed:

Bezitters van een monument moeten een tegemoetkoming in de extra kosten bij verbouwing etc. krijgen, die voortvloeien uit de monumentenstatus.

4 mee eens

Religieus erfgoed, dat niet meer onder het kerkelijk gezag valt, dient beschermd te worden, met name bij herbestemming daarvan.

1 mee oneens

Bescherming van ons culturele landschap moet voortgaan op ontwikkelingen van elke aard.

1 mee oneens 1 mee eens

Feesten en gewoonten, zijn belangrijk om te ondersteunen en vast te houden, omdat zij bijdragen aan de identiteit en de verbinding van de inwoners.

2 mee eens

Vraagstuk:

- Hoe blijft het aantrekkelijk voor monumentenbezitters om een monument te bezitten met de oplopende kosten?
- Hoe kunnen feesten en gewoonten hun verbindende werking houden?

Reacties op materieel erfgoed

Laat de gemeente ervoor zorgen, dat de eigenaren van monumenten trots kunnen zijn op hun monument. Dan accepteren ze makkelijker de hoge kosten.

Het bezitten van een monument mag ook voordeel opleveren, geen nadeel.

Profiteer van twee Werelderfgoederen in je gemeente

Jeugd betrekken bij vraagstuk cultuur

Per doelgroep nadenken over manier van benaderen

Reason to visit = molens

Wel heel belangrijk maar ik vind deze stelling te stellig (Bescherming cultureel landschap moet voortgaan op ontwikkelingen van elke aard.)

Reacties op immaterieel erfgoed

Ik mis oorlogsmonumenten, oude ambachten, streektaal

Eigen inwoners eigen verhaal laagdrempelig/in taal beschikbaar stellen >

Cultuurpas

Moeten tradities door de gemeente in stand worden gehouden of gefaciliteerd?

Jeugd betrekken bij vraagstuk cultuur

Per doelgroep nadenken over manier van benaderen

Pijler 2. Musea

Wat gebeurt er al, wat is er aanwezig?

- Werelderfgoed Kinderdijk
- 5 musea: Museum Het Voorhuis – Bleskensgraaf, Museum Nieuwpoort, Museum Het Regthuys – Giessenburg – Museum Arkel – Museum Kinderdijk
- 6 historische Verenigingen, namelijk H.V. Arkel en Rietveld, H.V. Binnenwaard, Geschiedkundige V. Giessenburg en Schelluinen, H. Kring Nieuwpoort, H.V. West-Alblasserwaard, H.V. Hoornaar, Hoogblokland, Noordeloos,
- Diverse bezoekmolens
- Open Monumentendag
- cursus ‘Waard om te weten’
- fietsroutes ‘Waard om te herdenken’ en ‘Waard om te weten’

Kansen:

Het verhaal van Molenlanden rond de thema's ‘Molens en waterbeheer’, ‘Agrarische sector’ en de OHW kan via de musea worden verteld en ervaren.

1 mee eens

Een hoge kwaliteit en variëteit aan musea verhoogt de aantrekkingskracht voor toerisme en recreatie.

3 mee eens

Bedreigingen:

De afname van vrijwilligers, die de musea draaiende houden.

Te weinig bezoekers en te lage inkomsten.

Stelling:

Je voelt je eerder thuis als je het verhaal kent achter de plek waar je woont. De musea zijn bij uitstek de plaats waar dat verteld kan worden.

5 mee eens

Investeren in musea is noodzakelijk voor het toerisme en recreatie door eigen inwoners.

Vraagstukken:

- Hoe afname van vrijwilligersbestand te keren

- Hoe musea kostendekkend te maken en hun voortbestaan te borgen

Reacties:

Alle kinderen moeten een keer in Kinderdijk zijn geweest.

Vrijwilligersbank opzetten?

Minimale bijdrage voor musea van gemeente voor instandhouding (anders wordt het te uitdagend)

Kostendekkend mag nooit uitgangspunt zijn.

Themagericht – Wat maakt onze regio uniek – Land gewonnen op het water

Hoef niet per se een museum te zijn. (waar het verhaal wordt verteld.)

Pijler 3. Archeologie

Wat gebeurt er al, wat is er aanwezig?

_Medio oktober, uiterlijk november 2022, zullen de verwachtings- en waardenkaarten (behorend bij het beleid) worden vastgesteld.

Kans:

Archeologie is populair.

Molenlanden is een interessant gebied voor archeologie vanwege zijn donken en omdat het daarmee tot de vroegste bewoningskernen in het rivierengebied behoort.

Bedreiging:

Het gebrek aan opgeleide amateur-archeologen, die de professionele archeologie kunnen ondersteunen, wanneer er vondsten worden gedaan.

Stelling:

In iedere inwoner schuilt een oerverlangen naar meer kennis over diens herkomst of over de herkomst van diens woonomgeving.

1 oneens

Vraagstuk:

Hoe kan de inwoner/recreant hierbij betrokken raken?

Reacties:

Scheer inwoner en toerist niet over 1 kam.

druk op de ruimte noodzaak om te bouwen, en de afweging tussen economie en geschiedenis. Wat mag geschiedenis kosten?

Oerverlangen naar identiteit/bewustzijn niet vanzelfsprekend. Hiervoor is onderwijs nodig.

Archeologie is ook spannend en een zoektocht naar onze culturele identiteit.

Pijler 4. Kunsten

Wat gebeurt er al, wat is er aanwezig?

- 36 kunstobjecten in de buitenruimte,
- 10 galleries/ateliers,
- 7 openbare podia
- Fietsroute Dichter bij de polder
- 5 popfestivals
- af en toe een theatervoorstelling
- Eénmalige vertoning De Wilde Waard in 5 kernen

Kansen:

Bedachtzaam investeren in professionele kunst leidt tot een initiatiefrijke, warme, betekenisvolle, vindingrijke en creatieve samenleving en kan een boost geven aan de ontwikkeling van Molenlanden.

Een omgeving met een breed aanbod aan professionele kunst trekt bezoekers, recreanten en investeerders aan.

1 mee eens, 1 mee oneens

Bedreigingen:

Het neerzetten van kunst als elitair en alleen bedoeld voor mensen met een hogere opleiding en een hoger inkomen.

3 mee oneens

Stellingen:

Door de kunsten en kunstenaars leren onze inwoners op een andere manier kijken naar hun eigen leefomgeving.

4 mee eens

Kunst is geen ornament maar fundament voor de samenleving.

2 mee eens

Vraagstuk:

Hoe kun je het aanbod aan professionele kunst verbreden, zodat zoveel mogelijk inwoners hiermee laagdrempelig in aanraking kunnen komen?

Reacties:

- Wie onderhoudt de beelden in de buitenruimte?
- Kunstbeurs organiseren
- Waard Symposium 1x/ 10 jaar
- Ik mis woord – kunst in het openbaar
- Gelegenheden aangrijpen om kunst te realiseren v.b. struikelstenen
- kunstprijz op alle nieuwe kunst
- Kunst moet beleefd worden/geactiveerd worden
- Verrassende kunst, die ons verhaal vertelt b.v. stapstenen
- Kunst heeft schoonheid in zichzelf, dat moet je niet gebruiken als middel voor toerisme
- Balans tussen abstract en grijpbaar
- Kinderen en kunst
- Hoe bereik je de doelgroep? (inwoners)
- Een echt landmarkobject zou mooi zijn > verhaal van de Waard
- Er is meer buiten kunst dan beeldende
- Elitair nonsens
- Cultuur is de beheersing van de natuur
- Stimuleren, niet overnemen > platform
- 1% regeling weer in leven roepen
- Leren kijken = ontwikkelen
- Elke woonkern een plek van verwondering
- Ambtelijke inzet regelen
- Faciliteren exposities in gemeentehuis – wisselend prof/amateurs
- Verbinding maken kernen
- Geen provocerende kunst

Pijler 5a. Cultuureducatie

Wat gebeurt er al, wat is er aanwezig?

- Kunst- en cultuurlessen door kunstvakdocenten

- erfgoedleerlijn Spoorzoekers – uitrolfase
- voorstellingen Week van Respect
- co-teaching door kunstvakdocenten
- film De Wilde Waard met lesbrieven
- Molenlanden Dictee
- Veteraan in de klas
- ICC-Atelier
- Open Monumentendag voor Scholen
- Talentendag/week
- Mini-Mattheus

Voor volwassenen:

- cursus ‘Waard om te weten’

Kansen:

Erfgoedleerlijn Spoorzoekers is een makkelijk toegankelijke digitale basis voor erfgoededucatie van jong tot oud.

2 mee eens

Een breed, betaalbaar aanbod van cursussen via Dorpskamers en Huizen van de Waard dicht bij huis geeft verbinding met de eigen woonomgeving.

1 mee eens, 1 mee oneens

Via educatie op de scholen kunnen kinderen geënthousiasmeerd worden voor de verenigingen, cultuurscholen en andere cultuuraanbieders.

6 mee eens

Bedreigingen:

Gebrek aan structurele financiële middelen om een doorlopend cultureel aanbod van goede kwaliteit aan te bieden binnen school.

2 mee eens

Gebrek aan structurele financiële middelen om een doorlopend cultureel aanbod van goede kwaliteit aan te bieden aan volwassenen.

Vervoerskosten voor scholen zijn hoog en er ouders zijn steeds moeilijker te mobiliseren om de leerlingen naar locaties buiten school te brengen.

4 mee oneens

Stellingen cultuureducatie

Jong geleerd is oud gedaan. Cultuureducatie moet een vaste plek hebben in het curriculum van de basisscholen in Molenlanden.

7 mee eens, 1 mee oneens

Cultuureducatie en -participatie is geen pijler, maar noodzakelijk middel om van jong tot oud te verbinden met de cultuurpijlers én met elkaar.

1 mee eens

In Molenlanden komt de jeugd minder in aanraking met culturele uitingen in de breedste zin dan in een stedelijk gebied. Daarom heeft het extra ondersteuning nodig.

2 mee eens

Een cultuurpas stimuleert scholen om deel te nemen aan culturele activiteiten/lessen.

5 mee oneens

Deelname aan cultuur is net zo belangrijk als sporten en net zo heilzaam.

4 mee eens

Vraagstuk:

Hoe kan ieder kind in Molenlanden gelijke kansen hebben om zijn/haar talent te ontwikkelen?

Reacties:

- Alle kinderen moeten een keer in Kinderdijk zijn geweest.
- Breed aanbod verbinden (via Dorpskamers, etc.)
- Pas/educatie (ivm vervoer)
- Muziekver. moeten zelf de school in (ivm vervoer)
- Moet cultuur uitgelicht worden op het rapport? (ivm cultuur in het curriculum)
- Cultuurpas is participatie aan cultuur verhogen (geen educatie)
- Cultuurpas niet voor scholen, wel voor inwoners

Voorstel voor kader:

Bij vorming van visie en missie

t.a.v. van pijler 5a, cultuureducatie, het volgende meenemen:

Dat cultuureducatie op school verbonden moet worden met de plaatselijke verenigingen, cultuurscholen en andere culturele aanbieders

Dat cultuureducatie een vaste plek moet houden/krijgen binnen het curriculum van iedere school in Molenlanden en op gelijke wijze ondersteund wordt als sport.

Dat de Erfgoedleerlijn Spoorzoekers de basis is en blijft voor educatie over erfgoed in Molenlanden voor jong en oud

Dat een breed aanbod van educatie via Dorpskamers en Huizen van de Waard in verbinding met plaatselijke verenigingen, kunstenaars, cultuurscholen en andere culturele aanbieders noodzakelijk is voor versterking van de verbinding met de eigen kern/omgeving.

Pijler 5b. Cultuurparticipatie

Wat gebeurt er al, wat is er aanwezig?

Verenigingen/clubs:

6 historische verenigingen, 15 oranjeverenigingen, 7 muziekverenigingen, 19 koren, 1 muziekschool met meerdere vestigingen, 1 beeldende kunstschool en 1 vereniging voor beeldende kunst, 1 fotoclub, 1 toneelvereniging

Festivals/evenementen:

6 terugkerende festivals en evenementen, zoals Kunst voor het raam, Gondelvaart, MC Forte Muziekweek, exposities, optredens van muziekverenigingen en koren bij feesten

Activiteiten:

Kunst-en cultuurworkshops voor basisschooljeugd, pilot met kunst- en cultuurworkshops voor vrienden-/vriendinnenclubs, Kunst op Visite voor 65+ en mensen met een beperking, allerlei aanbod via Dorpskamers en Huizen van de Waard

Kansen:

Een breed, betaalbaar aanbod van cursussen, voorstellingen en workshops via Dorpskamers en Huizen van de Waard dicht bij huis geeft verbinding met de eigen woonomgeving.

4 mee eens

Vanuit laagdrempelig buitenschools aanbod kunnen nieuwe leden/gebruikers/vrijwilligers worden geworven voor de verenigingen, cultuurscholen en andere cultuuraanbieders.

4 mee eens

Bedreigingen:

De afname van vrijwilligers door vergrijzing.

2 mee eens, 1 mee oneens

Het afhaken of niet meedoen door inwoners omdat lidmaatschap en materialen te duur zijn.

1 mee eens

De hoge kosten voor verenigingen voor het gebruik van repetitieruimte en aanschaf van middelen.

2 mee eens

Gebrek aan structurele financiële middelen om een doorlopend cultureel aanbod van goede kwaliteit aan te bieden, zowel binnen als buiten school.

Geen groene stickers, wel 3 opmerkingen waaruit blijkt dat ze het er mee eens zijn

Te weinig zichtbaarheid van wat er gebeurt bij verenigingen en andere cultuuraanbieders.

5 mee eens

Stellingen cultuurparticipatie

Cultuureducatie en –participatie is geen pijler, maar noodzakelijk middel om inwoners te verbinden met de cultuurpijlers.

4 mee eens, 1 oneens

Prikkeling van de creativiteit door deelname aan cultuur is juist in een landelijk gebied als Molenlanden nodig.

3 mee eens, 3 mee oneens

De amateurkunst geeft een eigen klank, kleur en vitaliteit aan Molenlanden.

6 mee eens

Een cultuurpas stimuleert scholen en inwoners om deel te nemen aan culturele activiteiten en lid te worden van verenigingen/clubs.

4 mee eens, 2 mee oneens

Deelname aan cultuur is net zo belangrijk als sporten en net zo heilzaam en daarom hebben culturele verenigingen dezelfde ondersteuning nodig als sportverenigingen.

6 mee eens, 1 mee oneens

Om de verbinding tussen cultuurpijlers en inwoners te verbeteren, dient de gemeente Molenlanden te beschikken over een cultuurloket.

2 mee eens, 3 mee oneens

Om cultuur te borgen dient Molenlanden te beschikken over een cultuurhuis/-huizen, waar alle vormen van cultuur (kunnen) samenkomen.

1 mee eens, 3 mee oneens

Vraagstuk:

Hoe kunnen zoveel mogelijk inwoners actief meedoen aan kunst en cultuur in Molenlanden?

Reacties

- Meer met stichting Leergeld en variant
- Gemeenschappelijke regeling kunsteducatie (Cmk??)
- Aansluiten bij andere gemeenten, To Be Dordrecht
- Hechte gemeenschap, men stookt elkaar aan. (werving vrijwilligers etc.)
- Meer eigenaarschap bieden aan jeugd.
- Cultuur kost geld en levert veel op
- Budget cultuur per hoofd van de bevolking ML
- Hulp bij aanvragen subsidies rijk/provincie
- Graag nieuwsbrief of iets dergelijks met cultureel aanbod
- Is overal nodig (prikkeling van creativiteit in landelijk gebied)
- Het idee 'toegankelijk' voor iedereen is goed. Uitvoering Cultuurpas liever anders.

Voorstel voor kader:

Bij vorming van visie en missie

t.a.v. van pijler 5b, cultuurparticipatie, het volgende meenemen:

Dat cultuureducatie en –participatie een noodzakelijk middel zijn om de inwoners te verbinden met de cultuurpijlers, ook al kost dit geld.

Dat cultuur dezelfde ondersteuning verdient als sport.

Dat amateurkunst zorgt voor klank, kleur en vitaliteit in Molenlanden.

Dat de jeugd meer betrokkenheid krijgt bij het ontstaan van cultuur.

Dat een breed, betaalbaar aanbod van cursussen, voorstellingen en workshops via Dorpskamers en Huizen van de Waard dicht bij huis zorgt voor verbinding met de eigen kern/gemeenschap.

Dat laagdrempelig buitenschools aanbod i.s.m. verenigingen, cultuurscholen en andere cultuuraanbieders leidt tot meer deelname/vrijwilligers.

Dat cultuur zichtbaarder wordt voor alle inwoners.

Dat er samenwerking wordt gezocht met andere gemeenten ter verbreding van het aanbod.

Dat de mogelijkheid tot deelname aan culturele activiteiten zo laagdrempelig mogelijk wordt gemaakt voor inwoners, bv. door een cultuurpas.

Pijler 6. Bibliotheken

Wat gebeurt er al, wat is er aanwezig?

- ✓ 6 servicepunten
- ✓ 1 afhaalpunt
- ✓ Taalcafé en Online Taalcafé
- ✓ Taalpunt
- ✓ Digitaal inloopspreekuur
- ✓ Boekstart in de Kinderopvang

LOGO3000 – woordenschatvergroting

Kansen:

- De bibliotheek kan een betekenisvolle rol hebben in het betrekken van de inwoners bij de andere cultuurpijlers.
6 mee eens
- De bibliotheek kan samen met Dorpskamers en Huizen van de Waard een plek van ontmoeting en verbinding zijn door een breed aanbod van culturele activiteiten.

3 mee eens

- Taalonderwijs kan betekenisvolle verbinding krijgen met activiteiten aanbod vanuit de andere cultuurpijlers.

1 mee eens

Bedreigingen:

- Gebrek aan vrijwilligers

2 mee eens

- Gebrek aan financiële middelen

Stelling:

De bibliotheek vormt de noodzakelijke voordeur in elke kern naar de verwerving van kennis en kunde.

3 mee eens, 1 mee oneens

Vraagstuk:

Hoe kan de bibliotheek de andere pijlers van cultuur ondersteunen bij educatie en participatie?

Reacties:

- Tentoonstellingruimte in bieb
- Organiseren van lezingen
- Kansen om te enthousiasmeren moet de gebruiker in beweging zetten

Voorstel voor kader:

Bij vorming van visie en missie

- t.a.v. van pijler 6, bibliotheken, het volgende meenemen:
 1. Dat bibliotheken betekenisvol kunnen bijdragen in het betrekken van de inwoners bij de andere cultuurpijlers.
 2. Dat bibliotheken samen met Dorpskamers en Huizen van de Waard uit kunnen groeien tot een plaats van ontmoeting en verbinding in iedere kern.

Bijlage 2 | Samenwerkingspartners en cultuurevenementen

ERFGOED

(Historische) musea

- Het Voorhuis Bleskensgraaf
- Het Regthuys Giessenburg
- Museum Nieuwpoort
- Museum Arkel en Rietveld
- Stichting Werelderfgoed Kinderdijk
- Stichting Vestingstad Nieuwpoort

Historische Verenigingen

- Geschiedkundige vereniging Giessenburg
- Historische Kring Nieuwpoort
- Stadsboerderij Vredebest Nieuwpoort
- Historische Vereniging "West-Alblasserwaard"
- Historische vereniging Arkel en Rietveld
- Historische vereniging Binnenwaard
- Historische vereniging H'land, H'naar, N'loos
- Molenstichting Simav

Oranjeverenigingen

- Oranjevereniging Giessen- Ouderkerk.
- Oranjevereniging Irene.
- Oranjevereniging Hoogblokland.
- Stichting Oranje comité Arkel.
- Oranjevereniging Wilhelmina.
- Oranjevereniging Oud-Alblas
- Oranjevereniging Wijngaarden
- Oranjevereniging Oranje Boven
- Oranjevereniging Juliana Molenaarsgraaf Brandwijk
- Oranjevereniging Beatrix Ottoland
- Oranjevereniging Trouw Aan Oranje
- Oranjevereniging Nieuw-Lekkerland

- Oranjevereniging Trouw aan Oranje Streefkerk
- Oranjevereniging Oranjevriend
- Oranjevereniging Oranjegetrouw Nieuwpoort Langerak

Landschapsinrichting

- Den Hâneker, vereniging voor natuur- en landschapsbeheer

PROFESSIONELE KUNST

Galleries

- Atelier Chris Sommer
- Atelier Leo Lanser
- Glas-in-lood atelier Giessenburg
- Galerie Friends of Art
- Galerie Zien
- Galerie Josien Damen
- Galerie H48
- De Werkplaats
- Claudia van Rooij | Haute Cultuurhuis
- Fine Art Academy

Beeldend kunstenaars

- Annelies Dölle
- Saskia Fluks
- John de Gelder
- Marijke A. Deege
- Evert van Lopik
- Leo Cox
- Ilona Visser

Theaters/podia-concertgebouw/zaal

- Deltaconcerten

Festivals

- Blauw Alg Festival
- De Ammerse Piraten
- Molenpop

- Malle Molen Festival
- Arkel1000

AMATEURKUNST

Evenementen dans, theater, beeldend, muziek, literatuur, etc.

- Af en Toe kunstroute
- Kunst voor het raam Molenlanden
- Brei- en haakfestival Nieuwpoort

Amateurverenigingen muziek, zang, toneel

- Arkels Visserskoor
- Muziekvereniging Graafstrooms fanfare
- Muziekvereniging Kunst na Arbeid
- Muziekvereniging Oefening Kweekt Kunst
- Muziekvereniging Apollo
- Muziekvereniging Symphonia
- Muziekvereniging Da Capo
- Muziekvereniging Volharding
- Chr. Jongerenkoor "Chananja"
- Chr. Kinderkoor De Wingerdknopjes
- Chr. kinderkoor De Streefzangertjes
- Chr. Jeugdkoor Joy
- Zangvereniging Nieuw Leven
- Gospelkoor Reflexxion
- Dameskoor Con Discrezione
- Hervormd kerkkoor Hoornaar
- Interkerkelijk Gemengd Koor 'Aqua Viva'
- Giesser Wilde Vrouwen
- Boezem Boys
- PJG Toneel en Entertainment Streefkerk
- PJG PopUp Theater

Schilderskringen/Beeldende kunst

- Goed Gezien Goed Bekeken

Festivals

- Boezem Boys Festival
- Verlichtingsweek Kinderdijk
- Gondelvaart

KUNST/ EN CULTUUREDUCATIE

Muziekscholen

- Muziekweide
- MC Forte
- Muziekschool Peter Vogel

Creativiteitscentra

- Fine Art Academy

Steunfunctie–instelling

- Kunstgebouw
- MC Forte

OVERIGE INSTELLINGEN

Bibliotheken Molenlanden

- Bibliotheek Arkel | Brede School Lingewaard
- Bibliotheek Bleskensgraaf
- Bi-bli-o-theek Gies-sen-burg
- Bi-bli-o-theek Groot–Am-mers
- Bibliotheek Nieuw–Lekkerland
- Bibliotheek Noordeloos

Dorpskamers en Huizen van de Waard

- Dorpskamer Giessenburg
- Dorpsraad Arkel/Dorpskamer Arkel
- Dorpsberaad Schelluinen
- Dorpskamer Schelluinen
- Dorpsberaad Hoogblokland

- Dorpsraad/Dorpskamer Oudkerks Belang
- Dorpskamer Noorderhuis
- Dorpsraad Bruisend Hoornaar
- Huis van de Waard Brandwijk
- Huis van de Waard Groot-Ammers
- Huis van de Waard Nieuw-Lekkerland
- Huis van de Waard Oud-Alblas
- Huis van de Waard Ottoland en Goudriaan
- Stadsboerderij Vredebest Nieuwpoort

Podia

- Muziekzaal Steekershil
- Galerie de Tuinkamer
- De Vijf Lelies
- Het Carillon
- De Oude School
- Het Dorpshuis Ottoland
- Bruisend Hart
- Lingehof
- de Til
- MFC Hoogblokland
- Ons Dorpshuis
- Zalencentrum de Spil
- Multistee
- 't Havenlicht
- 't Wingerds Hof
- De Stigt
- Dorpshuis Noordeloos
- Het Arsenaal
- Dorpshuis De Beemd

Andere instellingen

- Stichting Polderbos Slingelandse Plassen
- Avonturenboerderij Molenwaard
- Avonturenpark Molenwaard

Bijlage 3 | Aantallen per type monumenten – 2022

- Werelderfgoed Kinderdijk
- 247 rijksmonumenten
- 20 archeologische monumenten
- 3 beschermde stads- en dorpsgezichten, namelijk Kinderdijk, Nieuwpoort en Noordeloos
- 307 stuks gemeentelijke monumenten
- 77 stuks cultuurhistorisch waardevolle panden

Bijlage 4 | Proces van subsidieverlening

Binnen de Algemene Subsidie Verordening (ASV) zijn er 6 subsidieregelingen (zie bijlagen):

- Waarderingsubsidie vrijwilligersorganisaties Gemeente Molenlanden
- Ondersteuning accommodaties Gemeente Molenlanden
- Compensatie OZB Gemeente Molenlanden
- Maatschappelijke activiteiten Gemeente Molenlanden
- (semi) professionele instellingen Gemeente Molenlanden
- Bewonersinitiatieven Gemeente Molenlanden

Het proces in korte stappen uiteengezet.

Indien nodig kunnen op elk moment overleggen plaatsvinden tussen aanvrager, accounthouder, subsidie coördinator en andere collega's.

Het proces van subsidies begint met een aanvraag. Dit kan via de formulieren zoals te vinden op de website (per subsidieregeling) of (oriënterend) via

subsidies@jouwgemeente.nl. Deze aanvraag wordt op volledigheid, tijdigheid en juistheid beoordeeld door de accounthouder (beleidsmatig betrokken collega).

Bij goedkeuring (zowel procesmatig als inhoudelijk) ontvangt de aanvrager een (verlenings)beschikking. Binnen de daarvoor gestelde termijn dient de aanvrager de verantwoording van de subsidie in. Deze wordt beoordeeld door de accounthouder en daarna volgt de (vaststellings)beschikking.

Naast bovenstaande nadere subsidieregels zijn er (al dan niet tijdelijke) meer subsidiemogelijkheden waar mogelijk een beroep op kan worden gedaan.

Bijvoorbeeld de subsidie Recreatie, Toerisme, Cultuur en Landschap bedoeld voor activiteiten/ideeën welke vernieuwend zijn en ons helpen om ons unieke polderlandschap te behouden of verder te ontwikkelen.

Bijlage 5 | Subsidieregelingen Gemeente Molenlanden

Zie <https://www.molenlanden.nl/sites/default/files/2022-07/Nadere%20subsidieregels%202022.pdf>

Bijlage 6 | Uitgaven cultuur 2022

Kostenplaats	Grootboek	Omschrijving	Som van Bedrag
6120010 Openbare orde en veiligheid	4438001 Subsidies obv Subsidieverordening	Waarderingssubsidie Oranjecomité	€ 3.500,00
6340030 Recreatie en toerisme	4380375 Subsidiefds recr,toerisme,cultu,landschp	Subsidiefds recr,toerisme,cultu,landschp	€ 55.085,75
6530010 Cultuurpresent.-productie,participatie	4380405 Cultuur educatie met kwaliteit	MC Forte	€ 140.000,00
	4380900 Overige goederen en diensten	Overig	€ 2.571,25
	4438001 Subsidies obv Subsidieverordening	Waarderingssubsidie Muziek	€ 55.900,00
		Waarderingssubsidie Zang	€ 10.010,00
6550010 Cultureel erfgoed algemeen	4380010 Advieskosten overig	Nieuwpoort	€ 11.015,00
	4380202 Inspectie en beheer	Nieuwpoort	€ 5.942,00
	4380370 Opstellen van plannen	Nieuwpoort	€ 1.576,50
	4420001 Subsidies aan marktproducent	Waarderingssubsidie Cultuurhistoria	€ 14.243,00
6560020 Bibliotheekwerk	4380073 Huren	Bibliotheek	€ 41.112,54
	4380265 Bibliotheekwerk	Bibliotheek	€ 45.250,00
	4436011 Bijdrage Bibliotheek aan Zet	Bibliotheek	€ 485.194,00
6610020 Klankbordgroepen	4380320 Bewonersinitiatieven	Intiatievenpot	€ 18.959,26
6620010 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4380307 Cultuurpresent.-participatie	Opstellen cultuurvisie	€ 7.410,00
(leeg)	(leeg)	(leeg)	
6540020	4380900	Archeologie	€ 8.351,75
Eindtotaal			€ 906.121,05

